

1944

76. 1944-04-11 Me 410 B-1/U4 3U+KM
Sövde 420622 4./Z.G. 26
Fw. Josef Kaulartz (F) †, Fw. Max Werner Schultz (Bf) †

Den 11 april blev en händelserik dag i Skåne. Över 900 bombplan ur USAAF sändes under dagen mot olika mål i Tyskland som Rostock, Cottbus, Stettin, Posen och Pölitz. Efter anfallen saknades 60 flygplan varav nio hamnade i Sverige.

I samband med överflygning av Sövde besköts en B-17G med verkningseld. Besättningen hoppade med fallskärm medan föraren, som nu var ensam kvar i planet, klockan 13.20 genomförde en nödlandning vid Vollsjö norr om Sövde. Han klarade sig utan skador.

Dessförinnan passerade ett tyskt jaktplan av typen Messerschmitt Me 410 in över kusten vid Simrishamn där svenskt luftvärn sköt varningseld. Under överflygning av Sövde öppnade luftvärnet

direkt verkningseld från ett grupperat batteri med 40 mm luftvärnskanoner mot det kränkande tyska planet. Flygplanet cirklade på låg höjd över flygfältet när det träffades och totalhavererade klockan 11.55. När flygplanet i brant dykning träffade marken uppstod en närmare två meter djup krater. De båda tyskarna ombord omkom omedelbart. Efter en stund upptäcktes att en svensk värnpliktig, Nils Einar Ebbe Holmberg, saknades. Han ingick i flygfältsplutonen och hade per cykel varit på väg från förläggningen till flygfältet när det tyska flygplanet havererade. Det visade sig senare att Holmberg träffats av flygplanet när detta slog ner mitt på den lilla vägen som ledde bort till flygfältet i Sövde. När de brinnande resterna av flygplanet slocknat och

Me 410 B-1/U4 sköts ner vid Sövde av svenskt luftvärn varvid besättningen omkom. En värnpliktig i flygfältsplutonen råkade på cykel befinna sig där flygplanet störtade och dödades omedelbart. I bakgrunden skimtar den övertäckta ishögen vid vägen där Pennander och Ludvigsson befann sig.

1944

kylts ner kunde kvarlevorna av besättningen tas om hand. Då påträffades även resterna av en cykel samt en tredje omkommen, som identifierades som värnpliktige Holmberg. Tyskarna begravdes först i Sövde men kvarlevorna flyttades 1966 till Trelleborg. Holmberg, som var hemmahörande i Malmö, begravdes i sin hemstad.

Den 22 april påbörjade personal från reservflygskolan i Eslöv bärgning av flygplansvraket. Där anträffades bla rester av planets beväpning; ett krökt eldrör till en 50 mm automatkanon som varit placerad under planets nos, två 20 mm automatkanoner inbyggda i nospartiet samt två fjärrstyrda 13 mm kulsprutor placerade i rörliga lavetter i flygkroppens sidor.

En omfattande utredning inleddes efter nedskjutningen för att klarlägga orsaken till att luftvärnet öppnat verkningseld utan att först avge varningseld. Från flera inblandade befäl och värnpliktiga

angavs att det tyska flygplanet öppnat eld mot marken. Några bevis i form av nedslag av projektiler kunde emellertid aldrig presenteras. Troligast är att avgasknallar från flygplanets Daimler-Benzmotorer i samband med ändrat gaspådrag kan ha uppfattats som eldgivning.

Flygtekniker Arne Pennander (F5) skrev 1977 ner sin personliga ögonvittnesskildring av nedskjutningen i Sövde. Inte heller han uppfattade någon eldgivning mot marken:

”Jag var 17 år och jobbade som mejerielev på Sövde Mejeri. I trakten fanns mycket luftvärn för att försvara krigsflygfältet i Sövde. Det fanns för övrigt mycket militär aktivitet i området, dessutom låg Sövde i inflygningsstråket för de amerikanska bombplan som förirrade sig in över Sverige. På våren 1944 ökade överflygningarna och luftvärnet sköt ofta på nätterna och vid något tillfälle även under dagar. Min kompis Åke Ludvigsson och jag

När elden slocknat återstod endast stjärtpartiet som identifierbart vid den grop som bildats vid nedslaget.

1944

var tillsammans med luftvärnarna på kvällarna. Vi var mycket intresserade av hur kanonerna (40 mm lvakan) fungerade. Några luftvärnare hade inbjudit oss att nästa gång det sköts var vi välkomna upp till deras lv-värn ca 200–300 m från mejeriet. Den 11 april, strax före middag, hördes ett flygplan komma i hög fart på låg höjd in över flygfältet och lägga sig i vänstervarv som före landning. Jag kunde iakttaga flygplanet vid flera tillfällen. Så började luftvärnet skjuta och jag ropade åt kompisen '– Åke, nu får vi skynda oss upp till luftvärnarna för att studera kanonerna'. Vi beger oss springande iväg på vägen som leder till kommundgården (senare Sövde värdshus). Komna 30–40 m på denna i höjd med ishögen (syns på bilden sid 85) får jag syn på det tyska planet, först i dykning snett från nordlig riktning, därefter i en stigande vänstersväng. Jag ser då att flygplanet träffats i vänster vinge och mitt i flygkroppens undersida. Flygplanet vände nosen ned och kom i riktning rakt mot oss, vingen, nosen, som såg stor och klumpig ut, och de båda motorerna syntes rakt framifrån. Jag ropade till

kompisen '– den störtar vi springer!' Jag vände helt om och sprang några steg, kompisen kom inte med, han hade snavat och låg på marken. Jag tittar upp och ser då flygplanet med buken vänd mot oss, träffa först telefonledningen och sedan vägen, det hela sjunker ihop till en hög som sedan med en väldig eldflamma och en knall exploderar. Delar haglar ner runt omkring oss och min enda reaktion är att jag håller i mössan. Förstenade står vi kvar mitt ibland virvlande flygplansdelar, exempelvis studsar en stor pansarplåt alldeles intill mig och vidare över landsvägen och stannar i häcken vid stiftelsen (militärförläggning).” Skomakare Landgren, som bor i det vita halmtäckta huset nästan i nedslagsriktningen (se bilden), är i sin verkstad som är belägen på gaveln av boningshuset. Han hör knallen och stående i dörren ser han något stort föremål komma emot sig. Han stänger snabbt dörren och hör något som med ett brak slår ner utanför. När han försöker öppna är den blockerad av flygplanets nosparti.

Under högtidliga former begravdes de båda tyska besättningsmännen i Sövde under närvaro av höga tyska och svenska militärer. Kvarlevorna har senare flyttats till Trelleborg.